

Bøckmansjakk

16/6-01

Ved Landsturneringen (NM) i Kristiansund om tre uker kan man feire 50-årsjubileet for det første NM for juniorer, sommeren 1951.

Det er å håpe at arrangørene i NM-byen er seg dette bevisst, så meget mere som den første juniormester var en 16-årig bergenser, Per Ofstad, som ved kongressen i Kristiansund den 8. juli fratrer som president i Norges Sjakkforbund. Et artig sammentreff, kan man si, men ikke noen tilfældighet: I løpet av de 50 år siden han ved NM i Stavanger ble kåret til vår første juniormester, har Ofstad vært uavbrutt og levende engasjert i norsk sjakk – i Bergen Schakkklub, i Oslo Schakselskap, i Follo og nå også i Fredrikstad, hvor han bor. Før han ble president, i 1998, hadde han vært styremedlem og visepresident i NSF, redaktør av Norsk Sjakkblad og en drivende kraft og formann ved stiftelsen av Follo Sjakkforening midt på 90-tallet. Han var juniormester også i 1953, norgesmester i 1961, landslags- og OL-spiller, og ble for tre år siden IM i korrespondansesjakk. Han ble norsk seniormester i 1998.

Sped start

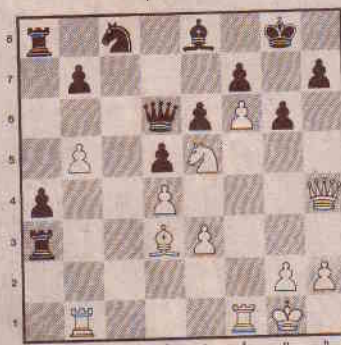
Landsturneringen i Stavanger i 1951 ble spilt noe tidligere på sommeren enn vanlig, med start sankthansdag. Historiens første juniorklasse hadde 16 deltagere, så vidt jeg husker. Det får vel være tillatt å si at man på forhånd regnet med to favoritter, Per Ofstad fra Bergen og undertegnede fra OSS, med min klubbkamerat Leif Sæther som outsider. Men da Ofstad vant sitt parti mot meg tidlig i turneringen, var løpet kjørt: Per Ofstad ble suveren mester med «fullt hus» og 9,0 poeng, foran Knut Bøckman

7,5 (jeg spilte en remis mot S.O. Berge, Riska) og Leif Sæther 6,0 poeng. Sæther var en lovende spiller som imidlertid gikk mer og mer over til postsjakk, men dessverre døde han ganske ung, som ferdig utdannet jurist. Forøvrig deltok det i dette første juniormesterskapet flere talentfulle spillere, særlig fra Bergen, men de færreste har i senere år vært å se i sjakklivet. En av de få er Magnus Mosen fra Rogaland (nr. 8 i Junior-NM i 1951), senere kjent som president i NSF.

Landsturneringen i Stavanger i 1951 bar sterkt preg av de legendariske Haave-brødrene samt Sverre Halvorsen – alle fremtredende i Stavangers sjakkmiljø, både som organisatorer og spillere. Norgesmester ble, noe overraskende, Harry Kongshavn, OSS, foran en rekke av datidens topper forøvrig (Vestøl, Krogdahl, Einar Haave osv.). I klasse 1 fant man en ung spiller som nok kunne ha gjort vei i vellingen om han hadde valgt Juniororklassen i stedet, nemlig Yngvar Barda, OSS. Han ble nr. 2 i kl. 1 (bak Per Lindblom) og nådde dermed sitt foreløpige mål, å bli mesterspiller. Men om han kunne ha truet Ofstads juniormesterskap, er jeg i tvil om. (Han fikk i hvert fall bank av den forvorne bergenske tjuaugutt i lysesjakk). Det samme gjelder Arnold J. Eikrem, Trondheim, som befant seg i Edinburgh på samme tid, som norsk deltager i det første Junior-VM (vunnet av Borislav Ivkov, Jugoslavia). Eikrem fikk en beskjeden plassering, men han høstet impulser som inspirerte ham til hans første internasjonale juniorturnering i Trondheim ved juletid (vinner Bent Larsen), og den kom til å bety opptakten til en nesten eventyrlig karriere som turneringsarrangør på superplan i de kommende årtier (Gausdal etc.). Eikrem var jo også NSF-president i en årekke.

Man kan følgelig si at året 1951 på mer enn én måte betegnet starten på norsk juniorsjakk, som har blomstret sterkere enn i mange andre land. Fra den første spede begynnelse ved NM i 1951 har juniorene til de grader kommet til å sette sitt preg på NM-turneringene, og i Kristiansund nå i år vil juniorer, kadetter, lilleputter og miniputter i hundrevis gjøre seg gjeldende. Et par av dem som akkurat nå forlater junioralderen, vil også være blant favorittene i Eliteklassen i år. Det gjelder blant andre Porsgrunns løfterike Kjetil A. Lie. I fjorårets NM i Asker beseiret han GM Rune Djurhuus som følger:

Djurhuus

Lie

Med bonde over og en farlig kandidat i a-linjen, er sort allikevel sjanseløs når den da 19-årige Kjetil fyrer løs: **25.Lxg6!!** smadrer stormesterens forsvarsverk. Det truer matt i to trekk, og på 25.-hxg6 følger 26.Tf3!, og sort har ingen parade mot det truende 27.Th3 osv. **26.-fxg6 27.f7† Lxf7 28.Txf7** truer Dxh7† matt. **28.-h5 29.Df6!** Og så var det slutt. Matten lar seg ikke avverge. **Sort ga opp.**

Junior A i Kristiansund nå blir meget sterk. Fremste favoritt er nok Harald

Borchgrevink, Bergen (nr. 2 i fjor, bak Daniel Hersvik), men han får sterk konkurranse av bl.a. Geir S. Tallaksen, Espen Lie, Carl Fr. Ekeberg, Lars Gunnesdal, Martin Østtveit, Kjetil Stokke, Brede Kvisvik, Tarjei Svensen og det 10-årige stortalentet Magnus Carlsen fra Bærum, som har valgt å hoppe bukk over både Lilleputt og Kadett og visstnok får innpass i Junior – en dristig beslutning! Også tre sterke jenter blir å finne: Silje Bjerke, Anita Hersvik og Torill Hagesæther.

Eliteklassen på 16

Som meddelt onsdag aften har NSF's elitevalg tatt ut følgende 16 spillere til Eliteklassen i Kristiansund-NM, med start lørdag 7. juli: GM Einar Gausel, GM Rune Djurhuus, IM Berge Østenstad, IM Roy Fyllingen, IM Leif Erlend Johannesen, Kristian Trygstad, Torstein Bae, Kjetil A. Lie, Øystein Dannevig, Daniel Hersvik, Georg Børresen, Torbjørn Ringdal Hansen, Terje Johansen, Flemming Christenson, Helge Nordahl og Øystein Hole. Reserver i rekkefølge: Geir S. Tallaksen, Hans O. Lahlum og Erik Parr.

Som Norges to representanter til Nordisk Mesterskap under Bergen-festivalen 4.–12. august er uttatt GM Simen Agdestein og GM Einar Gausel, med GM Rune Djurhuus som reserve.

Det verserer nå hårdnakkede forlydender om at Hugo Parr, Nittedal SK, vil bli foreslått som ny NSF-president etter Per Ofstad. Men noen offisiell innstilling fra valgkomiteen foreligger ennå ikke.

Knut Bøckman